

Asia: VN/6909/2026

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **1. Lausuntonne ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen keston muuttamisesta harkinnanvaraiseksi ja keston jatkamisen edellytyksistä (88 §:n 1 momentin 1 kohta ja 89 §:n 1 momentti)**

Koska uuden ryhmäpoikkeusasetuksen valmistelu on edelleen kesken ja sen aineellinen sisältö voi vielä muuttua, kansallisten säännösten ennakollinen muuttaminen epävarman tulevan EU-sääntelyn perusteella ei täyttäisi sääntelyn ennakoitavuuden, täsmällisyyden eikä oikeusvarmuuden vaatimuksia. Tämän vuoksi on perusteltua, että nyt ehdotetun muutoksen jatkovalmistelu ja voimaansaattaminen ajoitetaan siten, että käytettävissä on lopullinen tieto uuden ryhmäpoikkeusasetuksen sisällöstä.

Mikäli palkkatukijakson keston muuttamista ja viranomaisen harkintavallan laajentamista koskeva esitys tästä huolimatta päätetään viedä eteenpäin, on välttämätöntä arvioida huolellisesti sen vaikutukset hallinnon yhdenmukaisuuteen ja asiakkaiden oikeusturvaan. Harkintavallan lisääminen tilanteessa, jossa työllisyysalueet jo nykyisin soveltavat voimassa olevaa sääntelyä vaihtelevin menettelyin, lomakekäytännöin ja tulkinnoin, on omiaan entisestään lisäämään alueellista hajanaisuutta päätöksenteossa. Tällainen kehitys muodostaa merkittävän riskin perustuslain 6 §:ssä turvatus yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumiselle, koska työnhakijoiden oikeus palkkatukeen tai sen keston voisi tosiasiallisesti määräytyä eri tavoin riippuen siitä, minkä työllisyysalueen asiakkaana he ovat. Samalla myös työnantajien oikeusvarmuus heikkenisi, kun tukijärjestelmän soveltamiskäytännöt, vaadittavat asiakirjat ja menettelytavat poikkeaisivat alueittain toisistaan.

Jo nykytilanteessa on havaittavissa, että esimerkiksi Uudellamaalla yhdeksän eri työllisyysaluetta laativat omia lomakkeitaan ja linjauksiaan saman lainsäädännön soveltamiseksi. Tällainen sääntelyn hajautunut toimeenpano aiheuttaa työnantajille ylimääräistä hallinnollista taakkaa, lisää asioinnin kustannuksia ja heikentää järjestelmän ennakoitavuutta. Ehdotetun muutoksen voimaantulo ilman riittäviä valtakunnallisesti sitovia soveltamiskäytäntöjä olisi siten omiaan lisäämään byrokratiaa ja synnyttämään perusteettomia alueellisia eroja, joita ei voida pitää hyvän hallinnon, yhdenvertaisen kohtelun eikä sääntelyn selkeyden näkökulmasta hyväksyttävänä.

**a. Työttömyyden pitkittymisen todennäköisyyden arvioimisesta luopuminen (nykyisessä 82 §:n 2 momentissa: “Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.”)**

Kannatamme ehdotusta luopua työttömyyden pitkittymisen todennäköisyyden arvioinnista. Samalla pidämme perusteltuna, että tässä yhteydessä poistetaan kansalliseen sääntelyyn sisältyvät, ryhmäpoikkeusasetukseen nähden tiukemmat palkkatuen myöntämisen edellytykset kaikilta osin.

**b. nykyinen ryhmä “ei ole ollut ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana” muutettaisiin muotoon “ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana” (82 §:n 1 momentin 5 kohta).**

Ehdotus sääntelyn joustavoittamisesta siten, että ryhmään kuuluisivat henkilöt, jotka eivät ole olleet vakinaisessa ansiotyössä kuuden viimeisen kuukauden aikana, on kannatettava. Tämä vastaa ryhmäpoikkeusasetuksen muotoilua, mitä pidetään erittäin kannatettavana. Kaikkineen olisi hyvä, että kansallisella lainsäädännöllä ei tiukennettaisi ryhmäpoikkeusasetuksen säännöksiä.

**c. muun samoihin palkkakustannuksiin myönnetyn tuen huomioiminen (84 §:n 1 mom. 6 kohta)**

-

### **3. Lausuntonne säädösteknisistä muutoksista**

-

### **4. Lausuntonne vaikutusten arvioinnista**

Vaikutusten arviointia on pidettävä oikeudellisesti ja metodologisesti puutteellisena, koska esitysluonnoksessa itsessään todetaan, että siihen sisältyy useita palkkatukisääntelyä koskevia muutosehdotuksia, joiden oletetaan jonkin verran lisäävän palkkatuen käyttöä, mutta samalla todetaan nimenomaisesti, että palkkatuen keston muuttaminen harkinnanvaraiseksi voi myös vähentää palkkatuen käyttöä tai lisätä sitä riippuen siitä, miten työvoimaviranomaiset ja työnantajat reagoivat muutokseen. Kun esityksen keskeiset vaikutukset on näin kuvattu lähtökohtaisesti avoimiksi ja reaktioperusteisiksi, jää vaikutusarviointi olennaisilta osin epävarmaksi eikä se anna riittävän täsmällistä perustaa arvioida ehdotuksen tosiasiallisia vaikutuksia sääntelyn tavoitteiden toteutumiseen.

Vaikutusten arvioinnissa ei myöskään ole asianmukaisesti tarkasteltu kuntien maksuosuusvastuun vaikutusta palkkatuen käyttöä koskeviin tosiasiallisiin kannustimiin. Tämä puute on merkityksellinen, koska taloudelliset ohjausvaikutukset vaikuttavat olennaisesti siihen, missä laajuudessa työvoimaviranomaisilla ja työnantajilla on käytännössä edellytyksiä tai intressiä hyödyntää palkkatukea. Kun kuntien rahoitusvastuun ja siitä seuraavien käyttäytymisvaikutusten merkitystä ei ole arvioitu, ei ole riittäviä perusteita päätellä, että harkintavallan lisääminen yksin lisäisi palkkatuen käyttöä. Päinvastoin esitysluonnoksessa tunnistettu mahdollisuus siihen, että muutos voi myös vähentää palkkatuen käyttöä, korostaa tarvetta täydentää vaikutusarviointia ennen sääntelyn jatkovalmistelua.

## 5. Lausuntonne starttirahaa koskevasta ehdotuksesta

-

## 6. Muu lausuttava

Ehdotettujen muutosten yhteydessä on perusteltua arvioida uudelleen 2.9.2024 voimaan tullutta sääntelymuutosta, jonka seurauksena työssäoloehto ei pääsääntöisesti enää kerry palkkatuetun työn ajalta. Pidämme perusteltuna, että palkkatuettu työ palautetaan työssäoloehdot kerryttäväksi vähintään aiemmin voimassa olleen sääntelyn mukaisesti siten, että 75 prosenttia palkkatuetusta työstä otetaan huomioon työssäoloehdon kertymää laskettaessa. Nykyinen sääntely, jossa työssäoloehdot kertyy palkkatuetusta työstä vain rajatuissa poikkeustapauksissa alentuneesti työkykyisten ja yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien osalta sekä näissäkkin tilanteissa vasta 10 kuukauden työskentelyn jälkeen, heikentää olennaisesti palkkatuen tosiasiallista vaikuttavuutta ja vähentää sen kannustavuutta erityisesti niiden henkilöiden kohdalla, joiden pääsy avoimille työmarkkinoille edellyttää asteittaista kiinnittymistä työelämään.

Sääntelyratkaisua on ongelmallista arvioida myös järjestelmän johdonmukaisuuden ja suhteellisuuden näkökulmasta: jos palkkatuettu työ täyttää muutoin työsuhteelta edellytettävät tunnusmerkit ja edistää tosiasiallisesti työmarkkinoille pääsyä, ei työssäoloehdon kertymän poissulkemiselle ole esitetty sellaisia hyväksyttäviä ja riittäviä perusteita, jotka oikeuttaisivat näin merkittävän poikkeaman työttömyysturvajärjestelmän yleisestä rakenteesta.

Nykytila asettaa lisäksi palkkatuella työllistyvät työnhakijat epäedullisempaan asemaan suhteessa muihin palkansaajiin ja heikentää palkkatuen käyttökelpoisuutta työllistymistä edistävänä välineenä. Työssäoloehdon kertymän palauttaminen vahvistaisi sääntelyn ennakoitavuutta, parantaisi työnhakijoiden yhdenvertaista asemaa ja tukisi paremmin palkkatuen alkuperäistä tarkoitusta väylänä kohti pysyvää työllistymistä.

Kangas Jaana  
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy